

Pasientsikkerhet ved bruk av elektroniske pasientjournalssystemer – belyst gjennom konkrete tilsynssaker

Vivi Opdal, seniorrådgiver, Statens helsetilsyn
Nordisk tilsynskonferanse 26. mai 2011

Elektroniske pasientjournalsystemer (EPJ)

- Mer enn bare journaler
- Pasientadministrative systemer
- Beslutningsstøtte ved utredning og behandling
- Rekvisisjon og svar
- Iverksettelse og planlegging av behandling

Målet er riktig informasjon til rett tid og på rett sted

Hovedhensikter ved innføring av EPJ

Gode og oppdaterte systemer vil gi:

- Økt effektivitet og bedre kvalitet
- Færre feil og færre avvik
- Økt pasientsikkerhet

Hva er viktig?

- At journalen behandles med respekt
  - Taushetsplikten
- At journalen er tilgjengelig ved behov
  - Tilgjengelighet
- At journalen ikke er tilgjengelig utover behov
  - Konfidensialitet
- At journalen er til å stole på
  - Kvalitet og integritet

Utfordringer for personvernet

- Overgangen fra papirdata til elektroniske data i helseinstitusjoner har medført at det er blitt enklere å «snoke» i pasientjournaler
- Undersøkelser ved flere sykehus har vist at taushetsbelagt pasientinformasjon er åpent tilgjengelig for store grupper helsepersonell, uavhengig av om de er involvert i pasientbehandlingen eller ikke

Taushetsplikt

§ 21. *Hovedregel om taushetsplikt*

Helsepersonell skal hindre at andre får adgang eller kjennskap til opplysninger om folks legems- eller sykdomsforhold eller andre personlige forhold som de får vite om i egenskap av å være helsepersonell.

§ 21a. *Forbud mot urettmessig tilegnelse av taushetsbelagte opplysninger*

Det er forbudt å lese, søke etter eller på annen måte tilegne seg, bruke eller besitte opplysninger som nevnt i § 21 uten at det er begrunnet i helsehjelp til pasienten, administrasjon av slik hjelp eller har særskilt hjemmel i lov eller forskrift.

Tilsynssaker om ”snoking”

- Klart misbruk av helsepersonells tilgangsrettigheter til pasientjournalssystemer
- Alvorlig brudd på den tillit helsepersonell er gitt av arbeidsgiver og samfunnet
- Sanksjonen for denne type brudd på taushetsplikten har i hovedsak vært advarsel
- Arbeidsgiver ser strengt på forholdet, reagerer ofte med oppsigelse og politianmeldelse

Utfordringer for pasientsikkerheten

- Svikt ved selve systemet
  - Nedetid
  - Svikt v/meldinger
- Svikt ved bruken av systemet
  - Opplæring, kunnskap
  - Oppdatering

Tilsynssak mot Sykehuset Asker og Bærum/Vestre Viken HF

- Svikt på flere områder knyttet til styring og bruk av sykehusets pasientadministrative system DIPS:
  - Endret datoer for rett til helsehjelp
  - Ikke gjennomført risikovurderinger
  - Ikke tilstrekkelig overordnet oppfølging, rapportering og kontroll
  - Ikke tilfredsstillende systemer for prioritering av pasienter
  - Ansvars og myndighetsforhold var ikke beskrevet
  - Mangelfull opplæring og kunnskap

Tilsynssak mot Helgelandssykehuset

- Pasient som i september 2007 fikk påvist sannsynlig kreft med spredning til lungene
- Røntgensvaret ble sendt til henvisende lege i sykehusets elektroniske pasientjournalssystem
- Havnet i "undefinert arbeidsgruppe"
- Røntgensvaret ble først oppdaget da pasienten ble innlagt i juni 2008
- Kjent funksjonalitet og mulig kilde til svikt

Takk for oppmerksomheten!